

[J. P. Nielsen.]

mere Forstaaelse, mere Paapasselighed. Det er kun her i Danmark, man ikke rigtig har Øje for dette. Jeg har saa sent som i Gaar faaet en Adresse fra godt 40 Familier. Det drejer sig om, at lige nede ved Grænsen, ved Flensborg Fjord, har de ledende Folk i Teglværkerne hittet paa at ville jævne tre af Teglværkerne med Jorden, hvad der betyder, at en lille dansk By paa et Par og fyrretyve Familier ganske mister Basis for sin Eksistens, at 42 Familier kan melde sig til Fattigvæsenet, fordi man river disse tre Virksomheder ned, og, efter deres Mening, ud fra politiske Grunde; det er i hvert Fald den almindelige Mening. Disse Familier har sendt mig denne Adresse og bedt om at faa den frem, saa det kan blive hørt heroppe, og med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg gerne oplæse et Stykke af den. De skriver:

„Som Hr. Folketingsmanden sikkert ved, er A/S Rendsbjerg Teglværker solgt til de forenede Teglværksejere i Egernsund, og efter Udtalelser faldne fra kompetent Side“ — det er nemlig Direktøren selv, der har sagt det til Arbejderne — „erfarer vi, at enten skal Teglværkerne nedbrydes eller ogsaa gaa en stille Død i Møde for at ødelægge disse Værker som Konkurrenter.“

og de ser i denne Foranstaltning en skadelig Aktion, som har Ødelæggelse til Følge baade af Materialer og af de Virksomheder, de er knyttet til. Det forekommer mig, at dette er et Bevis paa, at man ikke kan lade alting gaa sin skæve Gang. Man maa spørge, hvad for en Politik der skjuler sig bag den Foranstaltning, man her har truffet. Vi ved, og det ved Folkene dernede, at Teglværkerne paa begge Sider af Flensborg Fjord stod i den tyske Teglværksring, de stod altsaa sammen i en stærk Organisation; vi ved, at de Folk, der stod i Spidsen for denne Teglværksring, er tysksindede og tysktalende, og det er da ganske naturligt, at Folkene dernede udleder det, der sker her, fra politiske Synspunkter og siger, at det er de gamle Interesser fra den anden Side Fjorden, som her gør sig gældende, og særlig da de tyske Aviser saa hurtigt som muligt har gjort opmærksom paa, at her kunde man igen se et Bevis paa, at Grænsedragningen er forkert, og at de Mennesker, der stemte for at komme tilbage til Danmark, tog fejl; for Danmark var ikke i Stand til at sikre dem en økonomisk Eksistens. Jeg stiller det Spørgsmaal, om Danmark ikke har Interesse af at faa Klarhed over, hvad

der ligger bagved den Slags Ting, som foregaar i Sønderjylland. Jeg mener det; jeg mener, at Danmark har en vital Interesse dernede; og det gælder om alle de Forhold, der kommer frem.

Jeg vil gerne sige et Par Ord af den Grund, at hver Gang der fra Regeringens Side eller fra de andre Partiers Side fremkommer Forslag, som vi ikke er lutter Begejstring for, saa fortæller man altid os, hvilket uhyre Ansvar vi har overfor det store fælles Fædreland. Det gaar jo rundt og har gaaet rundt i de sidste Dage, i hvert Tilfælde i de andre Partiers Presse, lige siden vi holdt vore Møder; nu var det naturligvis en given Sag, at vi vilde sluge Landbrugsministerens Forslag, saaledes som det var fremkommet, uden Hensyn til, om den højtærede Landbrugsminister som Statsminister vilde tage Hensyn til vore Ønsker.

Dér vilde jeg gerne sige et Par Ord om Stillingen i Sønderjylland, ogsaa fordi Lejligheden er dertil. Stillingen for de to Nationaliteter, der er i Sønderjylland, og det Arbejde, de hver for sig udfører for deres Synspunkter, som naturligvis i national Henseende er diametralt modsatte, vil jeg karakterisere paa følgende Maade: Danskerne holder opbyggelige Møder med Sang og Kaffebord og Telegrammer til „Berlingske Tidende“ om en god dansk Stemning, og saa for øvrigt skælder de hver Dag Tyskerne ud for at trøste sig med, at paa mange Punkter gaar det for Landbrugsrets Vedkommende ikke bedre nede i Tyskland, end det gaar her oppe. Og Tyskerne, de arbejder for deres Synspunkter. Naar man vil være ærlig, saa maa man erkende, at de tyske Synspunkter og de tyske Interesser er fremmet betydeligt i Sønderjylland siden Genforeningen; det kommer man ikke udenom.

Hvis man tager ind over Sønderjylland, vil man overalt — ja, jeg skal sige Sandheden — lægge Mærke til en Række smukke nye Friskoler, rejste for tyske Penge; en Række tyske Menigheder er stiftet, saaledes at Antallet af tyske Lærere snart staaar paa Højde med det Lærerantal, vi har i de danske Skoler; og for Præsterne er Forholdet omtrent det samme.

Om det økonomiske Omraade behøver jeg jo ikke at sige saa meget; dér kender vi jo alle, hvorledes man fra tysk Side har finansieret Landbrugserhvervet i Sønderjylland. For Handelens Vedkommende er det saadan, at der Syd for Grænsen fra en By som Flensborg er vundet betydeligt ind i Retning af at tilbageerobre